

N:86

<https://images.app.goo.gl/8dfmxqefdR6fgw>

POZITIVNÍ A PŘIROZENÉ PRÁVO, PRÁVNÍ NORMY, PRÁVNÍ PRINCIPY

**JUDR. PAVEL LOUTOCKÝ, PH.D., BA (HONS)
ÚSTAV PRÁVA A TECHNOLOGIÍ**

POZITIVNÍ A PŘIROZENÉ PRÁVO

- **Nutnost vždy chápat právo nikoli jako izolované odvětví**
 - 1. Přirozené právo**
 - 2. Historickoprávní pojetí**
 - 3. Pozitivní právo**
 - 4. Další přístupy: sociologický náhled na právo; Psychologický přístup; atd.**
- **Mnohdy dochází ke směřování daných směrů**

1) PŘIROZENÉ PRÁVO

- **Platné právo – právo dané státem, máme možnost se s ním seznámit**
- **Přirozené právo – právo existuje nezávisle na státu, normy mají silný hodnotový význam, vychází z „něčeho vyššího“, nepsaného**
- **Přirozené právo ověřuje, jestli je nějaké chování legitimní (resp. je právo ospravedlnitelné?)**

1) PŘIROZENÉ PRÁVO

- **Různé pohledy**
 - A. Teologický základ – boží záměr**
 - B. Naturalistická koncepce - přirozené právo existuje i bez boží vůle**
 - C. Racionalistická koncepce – osvícenství – zcela oproštěno od boha, teorie společenské smlouvy**

Právo je ale vždy v rámci teorie přirozeného práva chápáno jako neměnné, univerzální

A) PŘIROZENÉ PRÁVO – TEOLOGICKÝ ZÁKLAD

- Platón a Aristoteles (Řecko)
- Člověk je společenská bytost (*zoon politicon*)
- Přirozená je sice nerovnost lidí, ale je třeba nacházet „zlaté střední cesty“ nikoli hodnotit podle extrémů
- Opírání se o střední početnou vrstvu

- Starověký Řím vychází ze stejné idee
- Ulpianus – přirozené právo je společné všem

A) PŘIROZENÉ PRÁVO – TEOLOGICKÝ ZÁKLAD

- Z těchto myšlenek vychází i křesťanství – zdroj přirozeného práva je v Bohu.
- Sv. Augustin – Boží stát
 - Přirozené právo vychází z Nového zákona – to je neměnné
 - Státní právo je jen dočasné a omezené
- Sv. Tomáš Akvinský
 - Dokončuje propojení Aristotelova učení s křesťanství
 - Oproti Řecku/Římu hlavní vůle a hybatel vychází z Boha (nikoli z člověka či společnosti)
 - Zákon věčný (člověk jej nemůže poznat) X zákon přirozený (ten člověk může poznat, ale je onou přirozenoprávní premisou) X zákon lidský (ty si lidé sami tvoří)

C) PŘIROZENÉ PRÁVO – RACIONALISTICKÁ KONCEPCE

- Alfou a omegou racionalismu je **Společenská smlouva**
- **Přirozená je svoboda, protože lidé chtějí chránit svobodu, uzavírají společenskou smlouvu a tím svobodu omezují na úkor trvalosti společnosti**
- **Hugo Grotius**
- **Thomas Hobbes**
- **Johl Locke**
- **Samuel Pufendorf**
- **Charles Louis Montesquieu**
- **Jean-Jacques Rousseau**
- **Thomas Jefferson**
- **a další.**

C) PŘIROZENÉ PRÁVO – RACIONALISTICKÁ KONCEPCE

- **Thomas Hobbes**
- **Stěžejní dílo Leviathan**
 - **pojmem suverenity státu a jejího vyvážení vůči společnosti**
 - **státního suveréna (Levithana) chápe jako subjekt na společnosti nezávislý a ze společnosti posteriori vyňatý.**
 - **Stát spravuje práva a zajišťuje ve společnosti jejich vymáhání, je oprávněn regulovat právně chování ve společnosti (společenská smlouva). X člověk člověku vlkem**
 - **Společností mu byl primárně udělen souhlas (a důvěra) k takové činnosti, z čehož sekundárně vyplývá možnost vztahy ve společnosti dále regulovat a vynucovat. Samotná suverenita pak musí být chápána v tom smyslu, že Leviathan (suverén, stát) je jako jediný na specifickém území oprávněn vykonávat svou působnost.**

C) PŘIROZENÉ PRÁVO – RACIONALISTICKÁ KONCEPCE

- **Thomas Hobbes**
- **Stěžejní dílo Leviathan**
 - **Úmluva, při které žádná ze stran neplní svůj závazek okamžitě, nýbrž si vzájemně důvěřují, a která je uzavřena v ryším přirozeném stavu (kterým je, jak Hobbes popisuje, boj každého s každým), se stává neplatnou ve chvíli, kdy se objeví mezi stranami problém („je neplatná při jakémkoli důvodném podezření“).**
 - **Je-li však nad stranami ustanovena společná moc s právem a dostatečnou silou vynutit plnění takové smlouvy, pak takováto úmluva mezi stranami neúčinná není. Ve chvíli, kdy není platnost úmluvy garantována nadřazenou donucovací autoritou, jsou pouta slov mezi stranami příliš slabá.**
 - **Nicméně ve stavu, kdy existuje moc zřízena k tomu, aby donutila strany k tomu, aby neporušily vzájemnou úmluvu, je ten, kdo má podle takové úmluvy povinnost plnit závazek jako první, povinen takto učinit.**

C) PŘIROZENÉ PRÁVO – RACIONALISTICKÁ KONCEPCE

- **John Locke**
- **Společenská smlouva se uzavírá z důvodu:**
 1. **Ochrany vlastnictví (život, majetek)**
 2. **Získání univerzálního zákona (předem daného pravidla)**
 3. **Zajištění nestranného soudce**
 4. **Možnosti vynucení práv**
- **Nutnost zajištění řádu (navazuje na Hobbse v nutnosti zajištění míru a fungování společnosti)**

C) PŘIROZENÉ PRÁVO – RACIONALISTICKÁ KONCEPCE

- **Jean-Jacques Rousseau**
- **Popírá konkludentní společenskou smlouvu**
- **Všechno patří všem**
- **Prosazuje přímou demokracii na které se ale napřed všichni musí shodnout**
- **Původcem zla je nesouhlas a rozpornost**
- **Vzorem jsou mu městské státy a kantony (tedy malá jednotná demokracie, která je ale územně rozdrobená)**
- **Narodil se v Ženevě (proto ty kantony)**
- **Přirozený stav je stav ideální, zásadní je obecné blaho**

C) PŘIROZENÉ PRÁVO – RACIONALISTICKÁ KONCEPCE

- **Charles Louis Montesquieu**
- **Odlišuje se od ostatních**
- **Není zastáncem smluvní teorie vzniku států; propaguje geografické, sociální a historické odlišnosti**
- **Představil nutnost dělby moci na zákonodárnou, výkonnou a soudní (a zdůraznil jejich vzájemnou izolaci a neovlivňování)**

C) PŘIROZENÉ PRÁVO – RACIONALISTICKÁ KONCEPCE

- Činnost těchto filosofů vyústila ve vznik deklarací, které zakotvily přirozené právo na život, svobodu, rovné postavení
- => Deklarace práv člověka a občana (1789)
- Možnost omezení základních práv jenom zákonem
- Problémem celé přirozenoprávní teorie je její fiktivnost a spekulativnost (kdo kdy viděl společenskou smlouvu?)

C) PŘIROZENÉ PRÁVO – RACIONALISTICKÁ KONCEPCE

Klasifikace základních práv a svobod a jejich vývoj v rámci přirozenoprávní koncepce

Základní práva a svobody mají shodný přirozenoprávní základ nemají stejnou povahu a právní režim působení. Lze je klasifikovat z více hledisek.

Dle jednotlivých generací lze klasifikovat základní práva na:

- 1. základní lidská práva na svobody (osobní práva), politická práva a práva na soudní ochranu (17. a 18. st.)**
- 2. hospodářská, sociální a kulturní práva (19. a 20. st.)**
- 3. práva tzv. postindustriální společnosti (typicky právo na příznivé životní prostředí, právo na informace)**

2) HISTORICKÁ KONCEPCE

- **19. století**
- **Kritika racionalismu v rámci juspozitivismu**
- **Historická deterministika je důležitá**

- **Historická koncepce kritizuje i pozitivismus**
- **Zdůrazňuje potřebu následovat historický vývoj (to v rámci juspozitivismu zdůrazňoval i Montesquieu)**

- **Důležitý je duch národa, který je ale pro každý stát jiný (právě na základě historického vývoje)**

- **V rámci kontinentální Evropy je jednotícím prvkem koncepce římského práva**
- **Právo je produktem dějin**
- **Savigny (viz dále)**

3) POZITIVNÍ PRÁVO

- Počátky právně pozitivistického přístupu k právu už v 11. – 12. stol. (škola glosátorů)
- Ti studují nově objevená digesta (svazky římských právních předpisů) a dělají si z nich poznámky.
- Mnohdy souvisí s právem vypracovaným na univerzitách (zejména v Itálii); pak je uvedeno do praxe

- V 19. stol. vznikají 4 základní směry:
 - 1) francouzská škola právní exegeze
 - 2) rakouská škola právní exegeze
 - 3) právní pozitivismus v Německu
 - 4) právní pozitivismus ve Velké Británii.

- 5) Právní normativismus (nepřímo navazuje na pozitivismus)

1) FRANCIE – PRÁVNÍ EXEGENEZE

- Středobodem je **CODE CIVIL (1804)** (stežejní legislativní dílo moderní doby)
- **Zde se podařilo navázat na činnost jusnaturalistů a zachovat ideovou kontinuitu**
- **Základní myšlenkou je:**
 1. nezadatelná práva je třeba sepsat do kodexu
 2. Právní řád je úplný (obsahuje vše potřebné)
 3. soudce musí vždy rozhodnout a nesmí odepřít přístup ke spravedlnosti

1) FRANCIE – PRÁVNÍ EXEGENEZE

3 etapy postupného vývoje a procitnutí:

1. etapa (1804 - 1840) – Code Civil sehrál důležitou roli, nikdo nepochybuje, že kodexy něco neobsahují, jedná se o „slepu důvěru“
 2. etapa (1840 - 1880) – období procitnutí, je nutno brát v potaz sociální podmínky a to, že zákon nemůže pokrýt vše / extrémní (aka Radbruch)
 3. etapa (1880 - 1899), krize a zániku exegetické školy – vnitřní rozpory, nutnost interpretace
- V rámci krize položeny základy interpretace práva (samotná škola si myslela, že interpretace není nutná, ale sama jich využívala za účelem striktní vědy)
 - Princip dělby moci
 - představa o úplnosti právního systému "Co není zakázáno, je dovoleno!"
 - striktní právní pozitivismus odmítá mezery v právu
 - Na vrcholu stojí princip „Pacta sunt servanda“

2) RAKOUSKO

- **Obdobný vývoj jako ve Francii**
- **Zásadním dílem je ABGB (1811)**
 - Rakouskouherský Code civil
 - Ano i na ten navazuje náš „nový“ občanský zákoník

3) NĚMECKO

- Němci se považovali za dědice Římské říše (kontinuita přes Západořímskou říši)
- *Nějaký Lothar III (12 století) prý vydal zákon, na základě kterého platí na území Německa římské právo – ukázalo se, ale že nikdy nic takového nebylo vydáno*

3) NĚMECKO

Historickoprávní škola:

- 1. pol. 19. stol. – doba sebeuvědomování si německého národa, touha po sjednocení.
- Hlavní představitelem byl Friedrich Carl von Savigny (Právnícké učení o metodě, Dějiny římského práva ve středověku)
- Závislost práva na národu, tvůrcem práva je „duch národa“
- To se projevuje nejen v právu, ale i v jazyce, obyčejích
- Národ představuje psychicky a organicky spjatý celek, silný nacionalismus

3) NĚMECKO

Historickoprávní škola:

- Problematická je ale podle Savignyho fixace do kodexů, jelikož se právo vyvíjí
- právo je vnímáno jako produkt historického vývoje (navazuje na minulé poznání)
- 1. obyčejové právo – bezprostřední projev právního vědomí národa
- 2. vědecké právo – výsledek činnosti právní vědy
- 3. zákonodárství a kodifikace – zachycení zásad, které vznikly historickým vývojem národa.
- Savigny je autorem klasické teorie interpretace práva, jeho klasifikace právních metod je stále používána (bude představena i vám).

3) NĚMECKO

Právní pozitivismus

Bergbohm (1849 - 1927) – *Právní věda a právní filosofie*

- Z právní vědy vylučuje hodnotící úvahy (nelze vědou hodnotit právo, normy atp.)
- stát je výlučný tvůrce práva, právem je sám vázán, ale právní normy může předepsaným způsobem měnit
- Vysoce formální pojetí právního státu.

3) NĚMECKO

Právní pozitivismus

Georg Jellinek (1851 - 1911) – *Všeobecná státověda, System subjektivních veřejných práv*

- normativní síla fakticity = co jest, má být
- Právní norma platí, pokud je schopna motivovat a určovat chování lidí
- Vztah mezi právem a morálkou – právo je minimem morálky.
- Rozpracoval teorii právního státu – stát musí být právem vázán
- **Norma je definována jako**
 1. Ovlivňující chování lidí
 2. Pocházející od authority
 3. Závaznost je zaručena vnější mocí

3) NĚMECKO

Právní pozitivismus

Rudolf Jhering (1818 - 1892) – *Účel v právu*

- Vysoký formalismus, založený ale na sociologickém přístupu
- Kořeny národa (závan jusnaturalismu) – ty nejsou identifikovány konkrétně, ale prostupují celým systémem práva

4) ANGLIE

Něklik etap, důležitý ale:

Jeremy Bentham (1748 - 1832)

- zakladatel analytického směru v právní vědě
- Právo je projev vůle suverénního vládce
- Podstatou práva je právní imperativ jako příkaz/zákaz či dovolení určitého chování nebo naopak dovolení opaku chování
- Motivační a hnací silou jsou odměny (nechání na pokoji) a tresty.
- Utilitarita – právo je rozumné tehdy, když je užitečné, užitečné je tehdy, když dosahuje určité cíle
- Těmito hlavními cíli jsou bezpečnost, hojnost, rovnost.

4) ANGLIE

John Austin (1790 - 1859)

1. božské právo – určené lidem od Boha
2. vrchnostenská pravidla – pravidla stanovená lidmi (politickou vrchností)
3. práva pozitivní morálky – nevyplývají z politické vrchnosti.

Právní věda má studovat pouze vrchnostenská pravidla (tímto argumentem se tak vypořádává s jusnaturalismem)

Základem práva je rozkaz, povinnosti, práva a sankce

Právní věda nemůže uvažovat nad tím, jestli je právo dobré (zavazuje i právo, které je v rozporu s božským právem – a opět – co na to Radbruch?).

3) POZITIVISMUS

Obecně pokrokový

Nechce, aby bylo právo založeno na metafyzičnu, pravidla je potřeba mít konkrétní a „hmatatelná“

Právní systém je ucelený, úplný a konzistentní

Na pozitivismus navazuje normativismus

4) **NORMATIVISMUS**

Snaha definovat právo bez hodnotových předpokladů

Zkoumá jaké právo je, ne jaké má být – oddělení světa „mětí“ (sollen) a bytí (sein) – toto vychází z Kanta

1. Vídeňská škola – Kelsen, Merkl, Verdross
2. Brněnská škola – Weyr, Sedláček, Engliš

4) **NORMATIVISMUS**

Brněnská škola je širší než vídeňská (norma se může vztahovat na cokoli X norma se vztahuje jen na lidské chování)

Norma má být ideálem

Pokud by norma kopírovala realitu, nebyla by potřebná (to je rozdíl oproti přírodním zákonům)

Norma ale musí být respektována X pokud ne=obsolentnost

Normativismus je:

- Kritický, neutrální, nehistorický, racionální
- Právo je specifickou technikou donucení
- Právní rád je pyramidou, na vrcholu stojí Grundnorma (to je ale opět filosoficky problém)
- Dynamický (tvorba práva) a statický prvek (platné právo)

HLAVNĚ PRAGMATICKY...

A TEĎ NORMY

NORMA OBECNĚ

Každá norma má preskriptivní charakter – stanovuje co má být

Dle konkrétní situace se pak hodnotí, jestli došlo k naplnění právní normy (preskriptivní charakter) na základě konkrétního výroku (deskriptivní charakter)

Rozdíl mezi tím co má být (norma) a tím co je (skutečná situace)

Norma reguluje chování lidí a stanovuje co je a co není žádoucí (normativnost a regulativnost)

Norma není jen právní (viz dále)

NORMA OBECNĚ

Objektivní modality normy:

- Příkaz (nutnost konkrétního chování)
- Zákaz (co není zakázáno je dovoleno)
- Dovolení (dané chování je žádoucí)

Subjektivní modality normy:

- Oprávnění (může)
- Povinnost (musí)

Logicky není slučitelný například příkaz se zákazem téhož chování

NORMATIVNÍ SYSTÉM

Normativní systém = pravidla chování upravující určitou vymezenou oblast

1. Norma s hodnotovým významem

- **Zhodnocení určité potřeby (objektivní a subjektivní)**
- **Dva druhy hodnot: materiální (majetek, zdroje) X duchovní (svoboda, morálka, náboženství)**
- **Právo, morálka, náboženské normy**

2. Norma technického charakteru

- **Technické normy, normy upravující technologické postupy, sportovní pravidla**

NORMATIVNÍ SYSTÉM A PRÁVO

Normativní systémy v různých oblastech

Právo je jedním z normativních systémů (vzájemný vztah je složitý)

Právo se mnohdy dotýká více normativních systémů

- **Právo a morálka?**
- **Právo a náboženství?**
- **Právo a tradice?**
- **Právo a sportovní pravidla?**
- **Právo a technická pravidla?**

Právo je univerzálním normativním systémem snažícím se v určitých průnicích dotýkat ostatních normativních systémů (nepokrývá ale jiný celý normativní systém, jen pravidla, která je nutno právně regulovat – dochází ale v současné době k extenzi právního systému)

PRÁVNÍ NORMATIVNÍ SYSTÉM

- Právní normy

+ metanormativní části:

- Definice
- Legislativní zkratky
- Preambule (často ústavní zákony)
- Právní principy
- Právní normy jsou vytvořeny státem, jsou závazné a vymahatelné (sankcionovány)

PRÁVNÍ PRINCIP

- zásady, na kterých stojí právní systém
- Vyšší míra abstrakce
- Platí vždy
- Adresátům obvykle z právních principů nevyplývají bezprostřední povinnosti a ani práva
- Svou podstatou je velmi podobný právnímu obyčeji
- Není nikde pozitivně vyjádřen a informaci o něm je třeba získat jinak
- Na rozdíl od obyčeje nevyplývá ze společenských zvyklostí, ale ze systému práva jako takového
- V případě konfliktu principů – metoda proporcionality a specifikace

PRÁVNÍ PRINCIP

1. tradiční principy a principy moderního práva

pacta sunt servanda (smlouvy se mají dodržovat) **X** rovnost před zákonem, neznalost práva neomlouvá, princip legitimního očekávání nebo princip předvídatelnosti práva.

2. principy platné univerzálně a principy odvětvové

principy trestního práva *nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege* (není zločinu bez zákona a není trestu bez zákona), presumpce neviny.

3. hmotněprávní a procesněprávní zásady – *neminem laedere* (nikomu neškodit) **X** *nullus processus criminalis sine lege* (není trestního řízení bez zákona).

PRÁVNÍ PRINCIP

Právní princip vs základní zásady?

Viz např. 89/2012 Sb., občanský zákoník..

SPECIFICKÉ RYSY PRÁVNÍCH NOREM

1. Závaznost

- Normy jsou závazné (prošly legislativním procesem) a vymahatelné (sankce)

2. Formální určitost

- Jsou vyjádřeny formálně v rámci daného pramene práva

3. Obecnost

- Dopadá na určitou skupinu (každý může; policie ČR může)
- Norma nemůže být abstraktní, jen nesměřuje k individuálnosti

4. Vynutitelnost

- Pokud je stanovena povinnost a sankce, pak má být vynucována státními orgány (pokud by vynucována nebyla, systém jako celek nefunguje)

STRUKTURA PRÁVNÍ NORMY

Hypotéza -> dispozice -> sankce

Jestliže je A (hypotéza), pak nastává B (dispozice); není-li dodrženo B, nastupuje C (sankce)

Hypotéza – stanovuje podmínky, za nichž nastupuje dispozice

Dispozice – vlastní pravidlo chování, je jádrem normy

Sankce – jestliže není dodržena dispozice, sankce stanovuje postih

PŘÍKLAD (zjednodušeně)

**Nedědí-li žádný dědic ani podle zákonné dědické posloupnosti (H), připadá dědictví státu (D).
(po hypotéze následuje dispozice)**

Za přestupek se uloží pokuta od 25000 Kč do 50000 Kč (S), jde-li o přestupek podle odstavce 1 písm. c), d), e) bodů 1 a 5, a písm. h) (D) (věta začíná sankcí, až po té následuje dispozice)

Normy perfektní X imperfektní

STRUKTURA PRÁVNÍ NORMY

1. Konkrétní právní normy (*Policie ČR musí být označena státním znakem, ...*)

2. Abstraktní právní normy (*Parlament ČR může vyhlásit stav ohrožení při bezprostředním ohrožení svrchovanosti státu*)

A. Kumulativní charakter formulace H,D nebo S

- **Musí být naplněny všechny znaky**
- *Pro splnění podmínek pro zápis do obchodního rejstříku musí být naplněny podmínky A, B, C, ...*

B. Alternativní charakter formulace H,D nebo S

- **Stačí naplnit jeden ze znaků**
- *Vysoká škola je univerzitní nebo neuniverzitní*

STRUKTURA PRÁVNÍ NORMY

I. Taxativní výčet

- **Je úplný, nelze zahrnout jiné podmínky**
- *Pro splnění podmínek pro zápis do obchodního rejstříku musí být naplněny podmínky A, B, C, ...*
- *Trvalá ochrana se poskytuje a) prezidentovi, b) předsedovi PS, c) předsedovi senátu, d) předsedovi vlády*

II. Demonstrativní výčet

- **Příkladný výčet, vytváří prostor pro uvážení (toto nelze pro sankce a povinnost v právním státě)**
- *Pro posouzení o platnosti uzavření smlouvy je nutno zohlednit zejména a) ..., b) ... nebo c)...*

KLASIFIKACE PRÁVNÍCH NOREM

Kriterium právní síly

- Norma nižší právní síly nesmí odporovat normě vyšší právní síly
- Norma může být měněna nebo rušena jen normou stejné nebo vyšší právní síly
- Zde odkaz na prameny práva (ústavní, zákonné a podzákon=normy)
- X pasivní zákonodárství Ústavního soudu

KLASIFIKACE PRÁVNÍCH NOREM

Kriterium povahy regulativního působení právní normy

- **Opravňující / Zakazující**

- *Majitel ochranné známky má výlučné právo označovat své výrobky nebo služby ochrannou známkou, pro které je zapsána*
- *Nikdo nesmí být zbaven života*

Kogentní a dispozitivní

- Kogentní norma (nelze se odchýlit) – *Přestupkem je zaviněné jednání ...*
- Dispozitivní norma (lze se odchýlit) – *Strany si mohou dohodnout*

KLASIFIKACE PRÁVNÍCH NOREM

Zvláštní druhy norem

- **Blanketové**
 - Neobsahuje pravidlo chování, zmocňuje
 - *Vláda se zmocňuje, aby nařízením zaváděla ...*
- **Odkazující normy**
 - Odkaz na jinou právní normu
 - *Podmínky týkající se elektronického podpisu jsou obsaženy v příslušném zákoně*
- **Kolizní normy**
 - Konflikty různých právních řádů
 - *Způsobilst osoby k právům a právním úkonům se řídí právním řádem státu, jehož je tato osoba příslušníkem.*

KLASIFIKACE PRÁVNÍCH NOREM

Zvláštní druhy norem

- **Kompetenční**
 - Vymezení rozsahu pravomocí (ústavní zákony, kompetenční zákony)
 - *Zřizuje se NBÚ. Tento úřad zajišťuje provádění utajovaných skutečností, ... řídí kryptografickou ochranu utajovaných skutečností, ... (148/1998 Sb.)*
- **Teleologické**
 - Nemají klasickou logickou strukturu, vytyčují jen cíle (nikoli to, jak k cíli dospět)
 - Směrnice EU
 - *Soudce je povinen vykonávat svou funkci svědomitě a zdržet se ve svém občanském životě toho, co by narušovalo jeho důstojnost...*
- **Doporučující normy**
 - Nejedná se o závazné pravidlo chování, jen o doporučení
 - Například vzorové stanovy vydané nařízením vlády.. *(pokud nemá bytový spolek vlastní stanovy, aplikují se tyto)*

PŮSOBNOST PRÁVNÍCH NOREM

- 1. Věcná**
- 2. Prostorová**
- 3. Osobní**
- 4. Časová**

PŮSOBNOST PRÁVNÍCH NOREM

Věcná působnost

- **Problematika, na kterou norma působí**
- **Např OZ – soukromoprávní oblast**
 1. **Obecná (na větší počet stejných případů)**
 2. **Speciální (např. odlišná úprava shodné problematiky)**
- **Právní institut (manželství, vlastnictví, osobní údaje)**
- **Právní odvětví (finanční právo, IT právo?)**

PŮSOBNOST PRÁVNÍCH NOREM

Prostorová působnost

- Též místní či teritoriální
- Omezena na konkrétní území

- Občan ČR
- PO se sídlem na území ČR
- Krajský úřad

- Problematika teritoriality (české právo někdy dopadá i do zahraničí – kolizní normy, mezinárodní smlouvy, trestní právo)

- TERITORIALITA! Problém u IT práva (aka internet nezná hranic)

PŮSOBNOST PRÁVNÍCH NOREM

Osobní působnost

- **Na koho působí právní norma**
- **Všichni jsou si před zákonem rovni**
- **Obecná (všichni), vymezená (policie ČR, určitý věk)**

PŮSOBNOST PRÁVNÍCH NOREM

Časová působnost

- Platnost a účinnost normy (právního předpisu)
- Doba, po kterou právní norma existuje
- Problematika retroaktivity (pravá X nepravá)
- Schválení normy, platnost normy, účinnost normy, derogace

DĚKUJI ZA POZORNOST!

OTÁZKY?